

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 0650-00/07-P
Ljubljana, 2. 7. 2014

Državni svet Republike Slovenije je na 20. seji 2. 7. 2014, na podlagi 29. in 67. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10 in 6/14) ter na podlagi posveta z naslovom *Strategija razvoja slovenskega bančništva*, sprejel naslednje

S K L E P E:

Državni svet Republike Slovenije je 24. marca 2014 organiziral posvet z naslovom *Strategija razvoja slovenskega bančništva*.

Posvet je povezovala državna svetnica mag. Marija Lah, uvodoma pa je udeležence posveta nagovoril predsednik Državnega sveta Mitja Bervar.

Z uvodnimi prispevki so sodelovali naslednji razpravljavci: dr. Boštjan Jazbec, dr. Uroš Čufer, Jim Ellert, dr. France Arhar, Sibil Svilan.

Na podlagi predstavitev in razprave na posvetu so bili oblikovani naslednji s k l e p i :

Izhajajoč iz predpostavke, da se proces stabilizacije slovenskega bančnega sektorja postopno zaključuje, je kot del širše ekonomske reforme za učinkovitejše gospodarstvo nujna razprava tudi o reformi bančnega sistema. Kaže namreč, da dokapitalizacija in sanacija bank, tudi z vključitvijo Družbe za upravljanje terjatev bank v proces prenosa slabih terjatev, sama po sebi ne zagotavlja podpore, ki jo od bančnega sektorja pričakuje ostala gospodarska sfera.

Z dokapitalizacijo bank naj bi se v slovenskem finančnem sektorju vzpostavila takšna stopnja finančne moči, ki naj bi, ob izpolnjenih drugih pogojih, omogočila prestrukturiranje podjetij. Vendar pa ni mogoče mimo dejstva, da je slovenska kriza predvsem notranja kriza, ki je močno prizadela tako gospodarstvo kot bančni sistem. Z zmanjševanjem kapitala kot posledice povečevanja slabih terjatev se je ustrezno nižala tudi kapitalska ustreznost, ki je bila potrebna sanacije, vendar sama sanacija ne pomeni izhoda iz krize. Slovenske banke namreč lahko izločijo vsa slaba posojila iz svojih bilanc, vendar še vedno ostaja vprašanje, komu bodo te banke posojale, če imamo na

drugi strani velik del podjetij, ki so tako zadolžena, da ne morejo dobiti novega posojila pri katerikoli banki. Vprašanje razdolževanja slovenskega gospodarstva in zmanjševanje slabih terjatev v bankah je zato nujno povezano. Problem je tudi obstoječa insolvenčna zakonodaja, ki še vedno omogoča koncepte, kot so prisilna poravnava in ostale načine podaljševanja možnosti prestrukturiranja podjetij.

Soočeni smo z intenzivnim procesom vračanja najetih kreditov slovenskih bank v tujino, zastavlja pa se vprašanje, ali je odliv teh finančnih sredstev v tujino optimalna rešitev, saj se samo z domačim potencialom ne da pospešiti rasti in zadovoljivo financirati gospodarstva. Banke niso več pripravljene še naprej sprejemati dosedanjega tveganja in očitno postaja, da kreditiranje bank ne bo gonilna sila izhoda iz te krize. Kreditna sposobnost slovenskih podjetij je namreč zelo nizka in je pogojena s premajhno dobičkonosnostjo in šibkim denarnim tokom, iz katerega bi lahko poplačevala te kredite. Poleg tega predstavlja izjemen problem pomanjkanje kapitala, saj izračuni kažejo, da znaša primanjkljaj med slovenskimi podjetji približno 5 milijard evrov. Ob takšnem stanju je vprašanje, ali bodo očiščene banke sploh pripravljene financirati gospodarstvo, ali pa se bodo raje zatele v manj tvegane naložbe, torej v financiranje prebivalstva in drugih produktov, ki so še na trgu. Tveganje, ki so ga banke pripravljene sprejeti, se v trenutni situaciji omejuje na projekte, kjer se lahko pričakuje zanesljivo vračanje kreditov na podlagi bodočih denarnih tokov, in ne tako, kot je bila praksa v preteklosti, na podlagi zavarovanj. Gospodarstvo pričakuje večjo pripravljenost bank, razbremenjenih slabih naložb, za sodelovanje. Podjetja, ki so sposobna preživeti na trgu in se razvijati, zamačkajo na kapital za prestrukturiranje. Čakanje bank, da bodo podeljevale kredite šele ob že doseženi gospodarski rasti, je škodljivo, saj bi jo morale banke s svojo aktivnostjo spodbujati.

Slovenski bančni sistem potrebuje konsolidacijo tako v stroškovnem delu, lastniški strukturi kot tudi v številu bank. Število bank se ni bistveno zmanjšalo, prav tako ni zaslediti tendence po zmanjševanju produktov, ki jih banke ponujajo. Potrebna je diferenciacija in specializacija bank. Prostor za majhne banke, ki imajo praviloma zelo omejen dostop do trga kapitala, se vse bolj krči, zahteve po kapitalski trdnosti pa so vse večje. Prave prilagoditve strukturi, ki je nujna glede na spreminjajoče svetovne bančne trende, slovenske banke še niso opravile in jih v prihodnosti to še čaka. Izziv, ki je povezan s tem, so nove tehnološke možnosti in alternative z bolj odprtim sistemom, kot je bil do zdaj, in pomembnejšim vplivom mednarodnih bank.

Slovenija spada med države, ki imajo najmanjši pritok tujega kapitala v obliki tujih investicij. Doslej je pritok potekal prek bank in banke so prevzele tveganja za vse posle, ki so se dogajali v Sloveniji. Danes je tudi ta pritok kapitala problematičen zaradi tega, ker se je krog posojilodajalcev, ki bi želeli posojati slovenskim bankam, izjemno skrčil, zato se pritok tujega kapitala v Slovenijo zagotavlja prek izdaje državnih obveznic.

Ko govorimo o sanaciji bank in prestrukturiranju podjetij kot pomembnima predpogojema oživljanja slovenskega gospodarstva, se je treba zavedati, da v slovenskem bančnem prostoru in tudi širše še vedno ni vzpostavljena stopnja zaupanja, ki bi bankam in investicijskim podjetjem na evropsko primerljivem trgu omogočala

konkurenčno delovanje. Z odločitvami, ki so in še ustvarjajo nezaupanje, ta trg ni dosegljiv, odvrča pa tudi tuje vlagatelje, da bi vstopili na naš trg. Posledice splošnega nezaupanja se kažejo v nezmožnosti, da bi se Slovenija na mednarodnih trgih zadolževala po ugodnejših obrestnih merah, posledice nekonkurenčnosti pa čuti gospodarstvo, zato je nujna uvedba evropskih standardov bančnega in podjetniškega poslovanja in držanja t. i. zlatih pravil, ki določajo pogoje kreditiranja.

Pomembna sestavina, ki se nanaša na vzpostavljanje izgubljenega zaupanja, se veže na način korporativnega upravljanja v prihodnje, torej na vprašanja, povezana z vodenjem in nadziranjem poslovanja. Na tem segmentu so bile v Sloveniji storjene napake kot tudi na področju upravljanja tveganj v bankah. Večina težav, ki jih imamo danes, izvira namreč iz nekorporativnega upravljanja v preteklih letih in s tem povezanimi starimi praksami, ki ne temeljijo na tem, da so ljudje bistvo upravljanja, da je etika osnova dela in da je osebna integriteta tista, ki je vsebinsko odločilna.

Bistvene značilnosti, po katerih se Slovenija razlikuje od drugih držav v težavah, so v velikem deležu države v bankah, počasni privatizaciji, pomanjkanju transparentnosti, zapletenosti postopkov pri insolvenčni zakonodaji, Slovenija pa je znana tudi po šibkem korporativnem upravljanju. To so značilnosti, ki odvrčajo tuje neposredne naložbe. Slovenska podjetja so med najbolj zadolženimi v Evropi in namenjajo kar 90 % dobička pred obrestmi in davki samo za odplačilo posojil.

Objava rezultatov o neodvisnih bančnih stresnih testih, dokapitalizacija bilanc treh največjih bank, prenos slabih terjatev na slabo banko in njeno dodatno financiranje s strani države, napredek pri nadzorovanem stečaju dveh manjših bank, dopolnitev insolvenčnih postopkov in pa pojasnitev načrta privatizacije, je v določeni meri pripomogla k pomirjanju finančnih trgov. Ni pa zagotovila, da so bili ti ukrepi dovolj odločni, še zlasti glede na sestavo in velikost slabih terjatev, ki naj bi se in ki se prenašajo na slabo banko.«

Mitja Bervar
predsednik